

NACHTVLINDERS: WOUDSE BOS EN TALUD A4 2008

KNNV afdeling Delfland

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

KNNV afdeling Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT
email: afdelingDelfland@knnv.nl
www.knnv.nl/afdelingDelfland

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Aanbevelingen voor het beheer	3
Samenvatting resultaten: Talud A4	4
Microvlinders Talud A4	10
Samenvatting resultaten: Woudse Bos	11
Microvlinders Woudse Bos	19

Copyright: KNNV afdeling Delfland, 2008

Referentie: Poot, Leo. *Nachtvlinders: Woudse Bos en Talud A 4*, KNNV afdeling Delfland, 2008

Inleiding

Dit verslag geeft een beeld van de in 2008 aanwezige nachtvlinders in de locaties Woudse Bos (37-15-41) en het Talud A4 (37-25-13) grenzend aan Kerkpolder. Het voornemen was om de genoemde locaties tenminste twee maal in de maand te bezoeken. Dit voornemen kon echter niet worden gerealiseerd door slechte weersomstandigheden, zodat de resultaten zijn gebaseerd op éénmalige maandelijkse bezoeken per locatie.

Begonnen werd in de maand maart waarbij de tellingen werden uitgevoerd onder gunstige omstandigheden, windkracht niet hoger dan 3 Beaufort, geen neerslag en nevel en temperaturen boven de 4°C. Er werd gebruik gemaakt van een lichtval met HPL lamp gedurende 5 uur vanaf de schemering. Hierbij werden alle imago's welke op het laken en/of in de directe omgeving verschenen, geteld en gedetermineerd. Ook werden per bezoek 20 bomen/struiken/paaltjes, buiten het lichtbereik, met stroopmengsel bestreken en per heel uur bekeken op bezoekende imago's. De resultaten werden met aantekening (op smeer) genoteerd.

Vlinders die niet direct op naam konden worden gebracht werden gevangen en de volgende dag gefotografeerd en gedetermineerd. In gevallen waarbij determinatie onzeker bleek werd expertise ingewonnen bij gerenommeerde nachtvlinderexperts, te weten J. Scheffers, T. Muus (microlepidoptera) en het Identificatieteam Vlindernet

In de maanden november en december werd er alleen op smeer geteld en in de directe omgeving gezocht met zaklamp. Het ligt in de bedoeling in de komende jaren de doelstelling te handhaven om twee maal per maand de locaties te bezoeken.

De bijvangst op licht (microvlinders) worden, als identificatie mogelijk bleek, tevens vermeld in dit verslag. De resultaten kunnen aanleiding geven om het beheer op de locaties aan te passen ter verhoging van de natuurwaarden in het betreffende gebied.

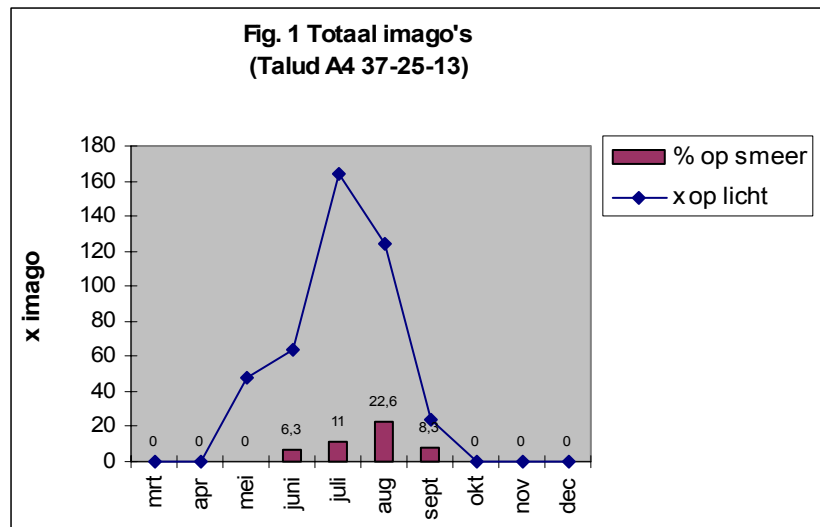
Aanbevelingen voor het beheer

Niet eerder gefaseerd maaien dan begin juni en herhalen in september en de rietkragen in het najaar gefaseerd maaien.

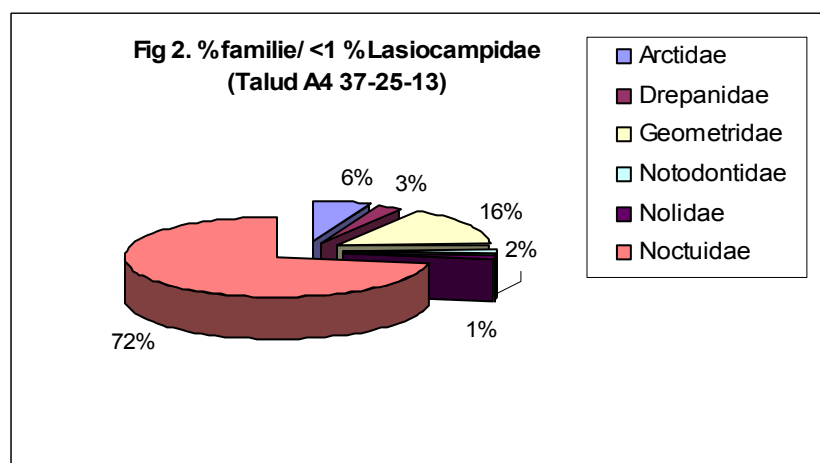
Samenvatting resultaten: Talud A4

In het talud van de A4 werden in totaal 422 vlinders geteld (fig.1). In maart, april, oktober en november werd geen enkel exemplaar gespot. In december werd de locatie niet bezocht.

De familie Noctuidae leverde de grootste bijdrage aan het totaal met de soort vierkantvlekkuil (*Xestia xanthographa*), 35 imago's. Van de familie Geometridae werd de soort hagedoornvlinder (*Opisthoptis luteolata*) het meest gezien. Percentages van de aangetroffen families zijn weergegeven in fig. 2

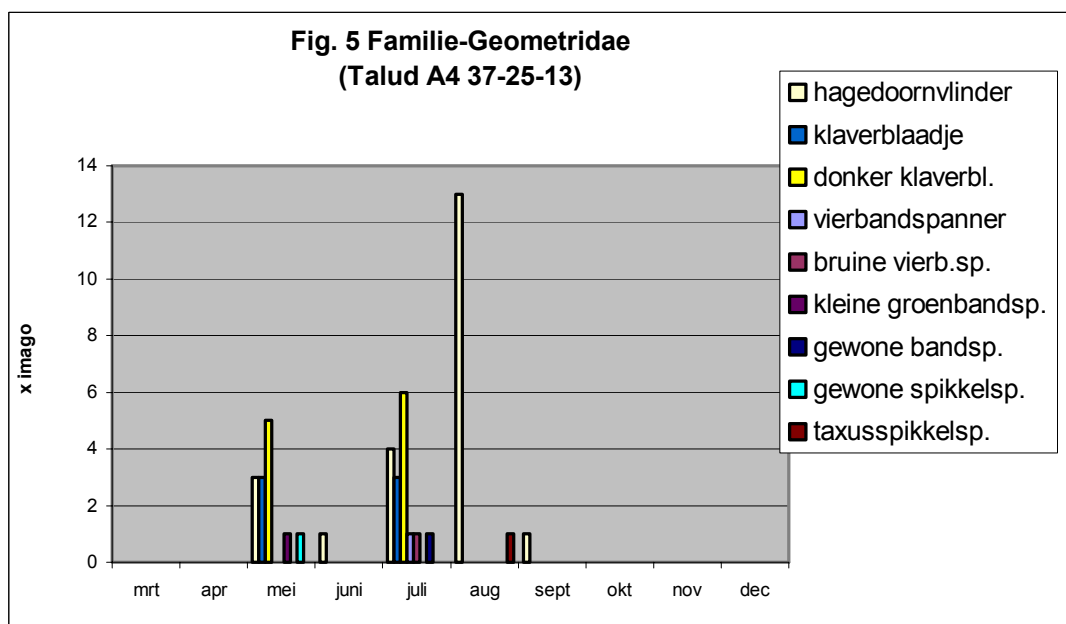
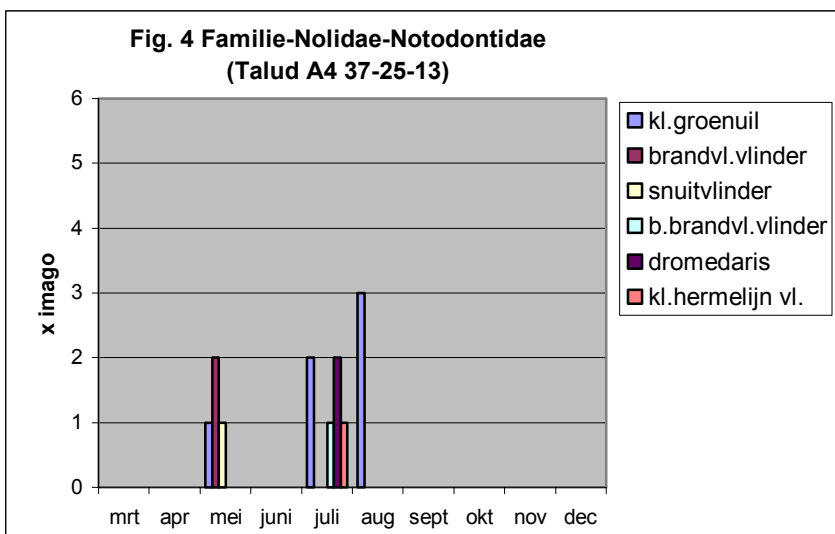
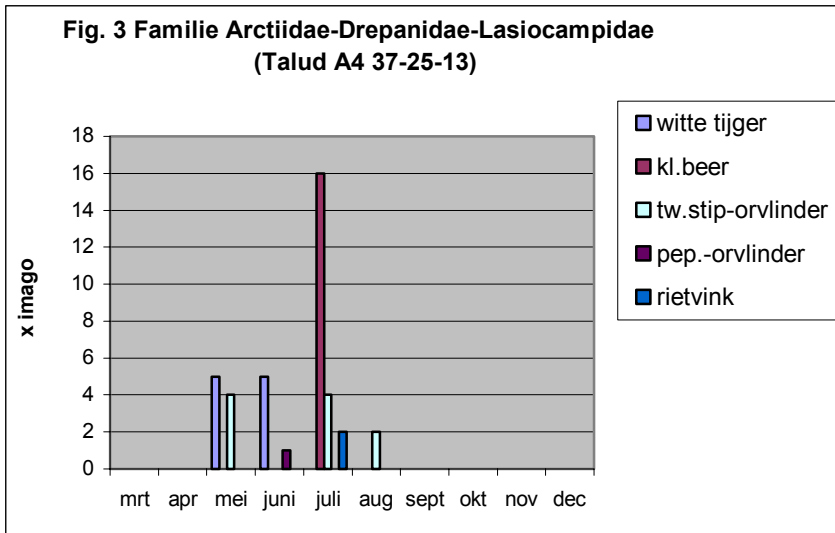

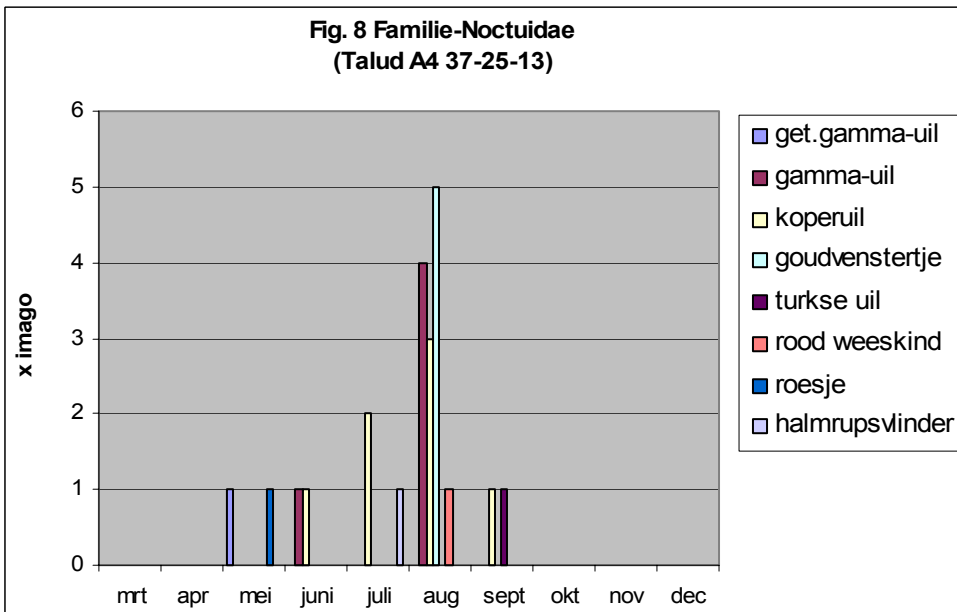
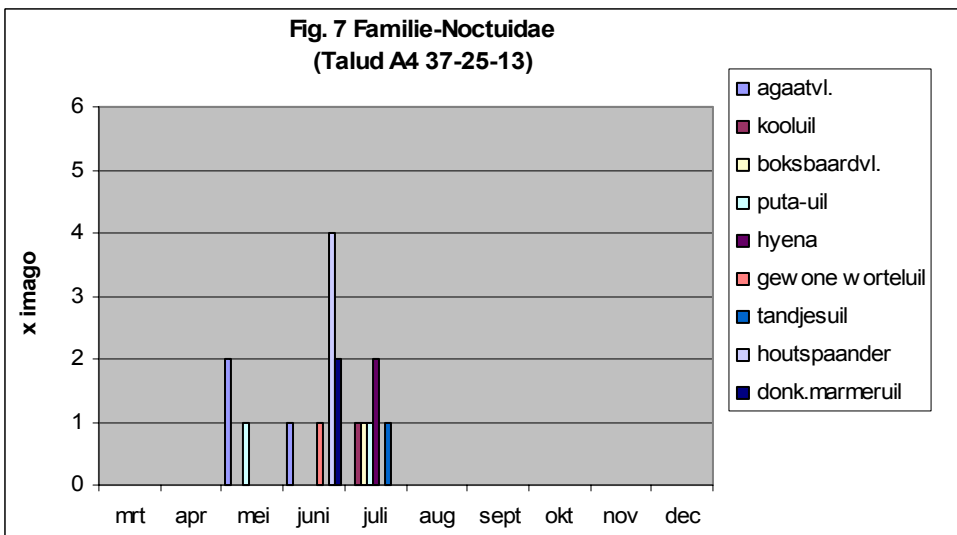
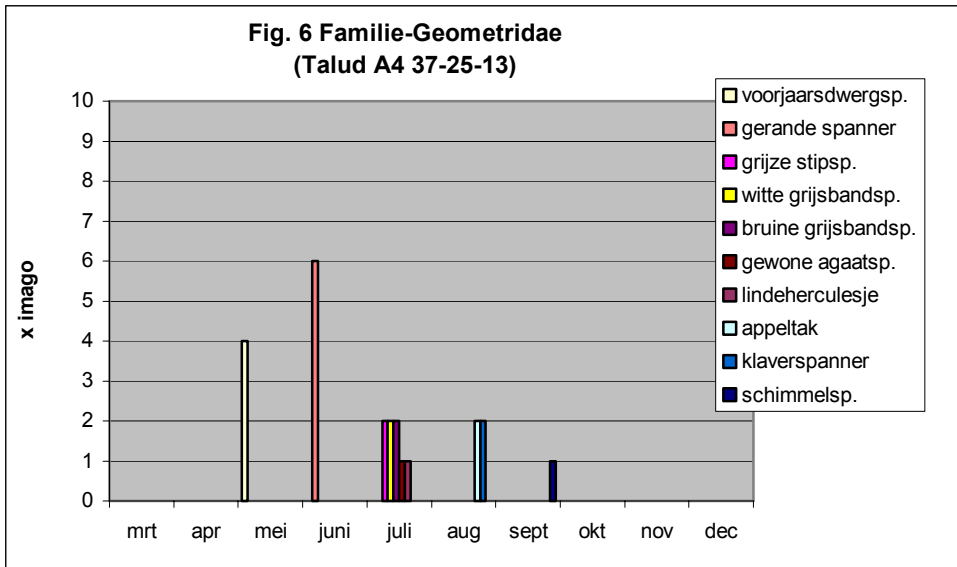
In totaal werden uit de 7 families 77 soorten op naam gebracht, Noctuidae – 47 soorten (fig. 7 t/m 12), Geometridae – 19 soorten (fig. 5/6), Notodontidae – 5 soorten (fig. 4), Arctiidae/Drepanidae met ieder 2 soorten (fig. 3), Lasiocampidae/Nolidae met ieder 1 soort (fig. 3/4).

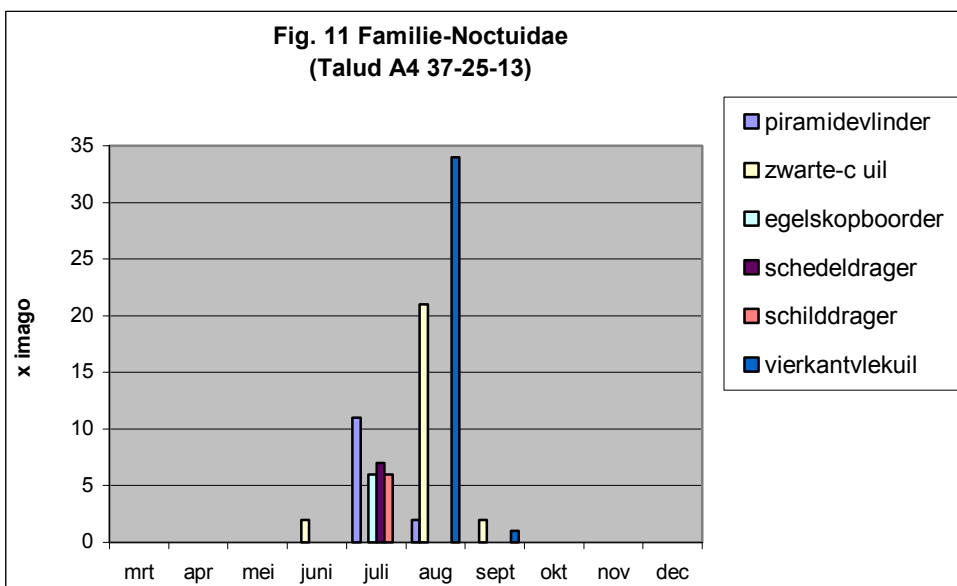
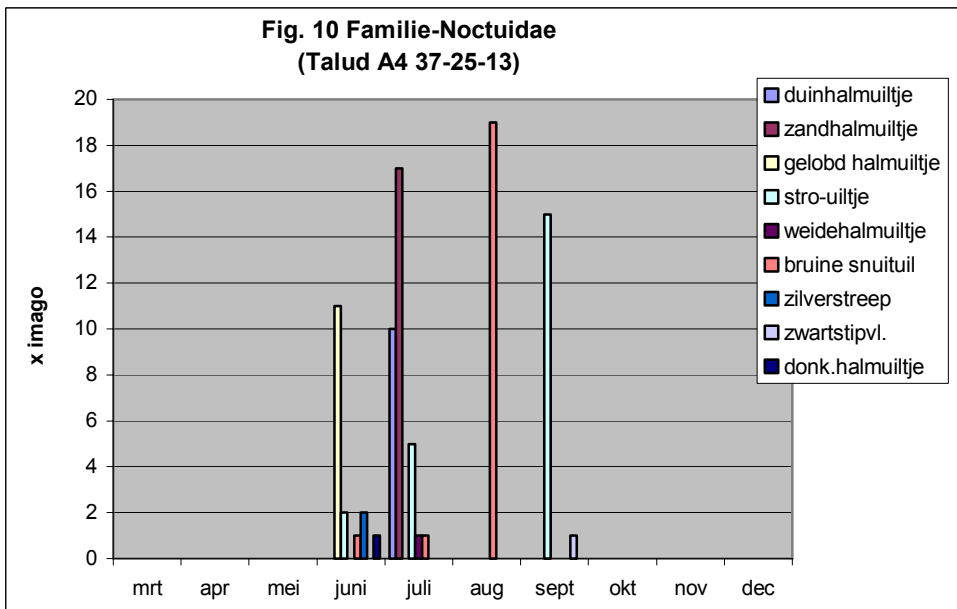
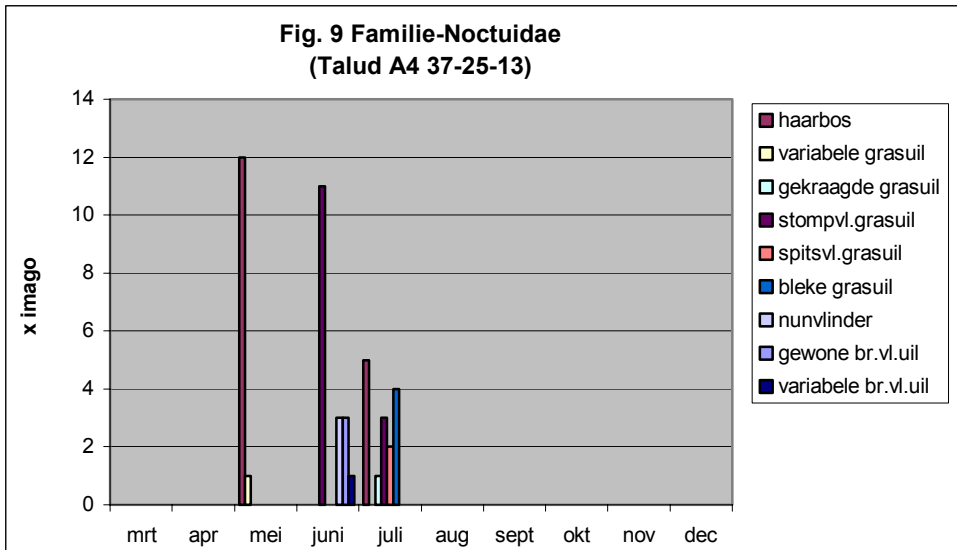

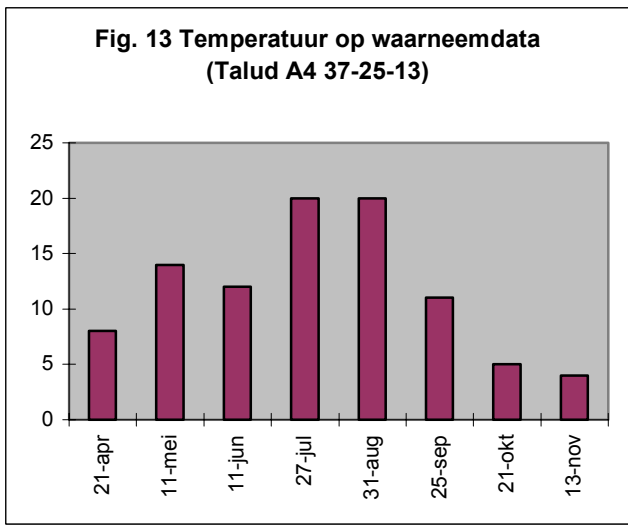
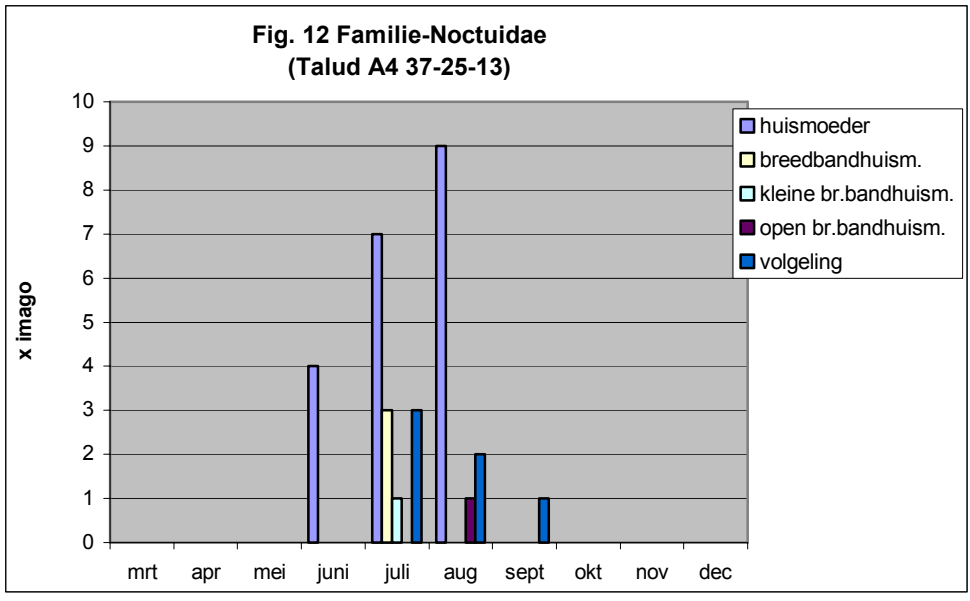
Een overzicht van de soorten en aantallen is ook te vinden in de jaarlijst op pagina 9 en 10 met een vermelding van de meest waarschijnlijke waardplanten van de soort in de vermelde locatie. Uit de familie Geometridae werden twee zeldzame soorten gespot, gewone agaatspanner (*Eulithis populata*) en het lindeherculesje (*Selenia lunularia*). Ook de familie Noctuidae leverde twee zeldzame soorten te weten boksbaardvlinder (*Amphipyra tragopoginis*) en de tandjesuil (*Sideridis turbida*).

Ondanks dat op deze locatie het laagste aantal imago's werd gevonden waren er wel 4 zeldzame soorten bij en dus zal op deze locatie zal in 2009 ook geteld worden.

Jaarlijst familie en soort 37-25-13 (x = aantal, sm = aantal op smeer, z = zeldzaam)

samenvatting data 37-25-13							
familie	soort	2008	x	sm	z	waardplant	
Arctidae	<i>Phragmatobia fuliginosa</i>	10	0			weegbree,kruidachtige	
	<i>Spilisoma lubricipeda</i>	16	0			brandnetel,vlier	
Drepanidae	<i>Ochropacha duplaris</i>	10	0			els	
	<i>Tethea ocularis</i>	0	1			populier	
Lasiocampidae	<i>Euthrix potatoria</i>	2	0			riet	
Geometridae	<i>Cabera exanthemata</i>	2	0			wilg,populier	
	<i>Cabera pusaria</i>	2	0			els	
	<i>Campaea margaritata</i>	0	2			div.loofbomen	
	<i>Chiasmia clathrata</i>	2	0			klaver	
	<i>Colostygia pectinataria</i>	1	0			walstro	
	<i>Dysstroma truncata</i>	1	0			div.struiken,kruidachtige	
	<i>Ectropis crepuscularia</i>	1	0			div.loofbomen	
	<i>Epirrhoe alternata</i>	1	0			glad walstro	
	<i>Eulithis populata</i>	1	0		z	wilg,populier?	
	<i>Eupithecia abbreviata</i>	4	0			zomereik	
	<i>Idaea aversata</i>	2	0			kruidachtige	
	<i>Lomaspilis marginata</i>	6	0			wilg	
	<i>Macaria alternata</i>	11	0			wilg,berk,luzerne?	
	<i>Macaria notata</i>	6	0			wilg,berk	
	<i>Opisthograptis luteolata</i>	22	0			wilg,hazelaar,els	
	<i>Peribatodes rhomboidaria</i>	1	0			div.loofbomen	
	<i>Selenia lunularia</i> ♂	1	0		z	wilg	
	<i>Xanthorhoe ferrugata</i>	1	0			kruidachtige	
	<i>Xanthorhoe spadicearia</i>	1	0			kruidachtige	
	Noctuidae	<i>Acronicta megacephala</i>	5	1			wilg
		<i>Agrochola lota</i>	0	1			wilg,els
		<i>Agrotis exclamationis</i>	0	1			kruidachtige
		<i>Agrotis puta</i>	2	0			zuring,paardebloem
		<i>Amphipyra pyramidea</i>	2	11			eik,meidoorn,sleedoorn
		<i>Amphipyra tragopoginis</i>	1	0		z	sleedoorn,wilg
		<i>Apamea crenata</i>	1	0			div.grassen
		<i>Archanara sparganii</i>	6	0			gele lis,lisdodde
<i>Autographa gamma</i>		5	0			brandnetel,klaver	
<i>Axilia putris</i>		4	0			brandnetel,zuring	
<i>Catocala nupta</i>		0	1			wilg	
<i>Chrysodeixis chalcites</i>		1	0			braam	
<i>Cosmia trapezina</i>		2	0			wilg,meidoorn	
<i>Craniophora ligustri</i>		7	0			gewone es	
<i>Deltote bankiana</i>		2	0			div.grassen	
<i>Diachrysia chrysis</i>		7	0			brandnetel,akkerdistel?	
<i>Diarsia mendica</i>		1	0			wilg,meidoorn,kruidachtige	
<i>Diarsia rubi</i>		3	0			zuring,paardebloem	
<i>Hypena proboscidalis</i>		19	2			brandnetel	
<i>Macdunnoughia cunfusa</i>		1	0			brandnetel,dovenetel	
<i>Mamestra brassicae</i>		1	0			wilg	
<i>Mesapamea didyma</i>		1	0			div.grassen	
<i>Mesapamea secalis</i>		1	0			div.grassen	
<i>Mesoligia literosa</i>		4	6			div.grassen,zegge?	
<i>Mythimna ferago</i>		1	0			div.grassen,weegbree	
<i>Mesoligia furuncula</i>		16	1			div.grassen	

samenvatting data 37-25-13 vervolg

familie	soort	2008	x	sm	z	waardplant	
Noctuidae	Mythimna impura	14	0			riet,grassen	
	Mythimna pallens	4	0			div.grassen	
	Mythimna straminea	2	0			riet,rietgras	
	Noctua comes	6	0			div.struiken,kruidachtige	
	Noctua fimbriata	3	0			brandnetel,zuring	
	Noctua janthe	1	0			div.loofb.struiken	
	Noctua janthina	1	0			div.loofb.struiken	
	Noctua pronuba	15	5			div.grassen,kruidachtige	
	Ochroleuca plecta	17	0			grassen,kruidachtige	
	Oligia latruncula	0	1			div.grassen	
	Oligia literosa	10	1			div.grassen,rietgras	
	Oligia strigilis	9	1			div.grassen,rietgras	
	Orthosia gothica	3	0			wilg,meidoorn,zuring	
	Phlogophora meticulosa	3	0			brandnetel	
	Plusia festucae	5	0			gele lis,	
	Protodeltote pygarga	2	0			div.grassen	
	Rivula sericealis	22	0			div.grassen	
	Scoliopterix libathrix	1	0			wilg	
	Sideridis turbida	1	0	z		smalle weegbree	
	Xestia c-nigrum	17	6			brandnetel,wilgenroosje	
	Xestia xanthographa	22	13			div.grassen	
	Nolidae	Earias clorana	6	0			wilg
	Notodontidae	Furcula furcula	1	0			wilg,
Notodonta dromedarius		2	0			els,hazelaar	
Pheosia gnoma		1	0			berk,	
Pheosia tremula		2	0			wilg,berk	
	Pterostoma palpina	1	0			wilg	

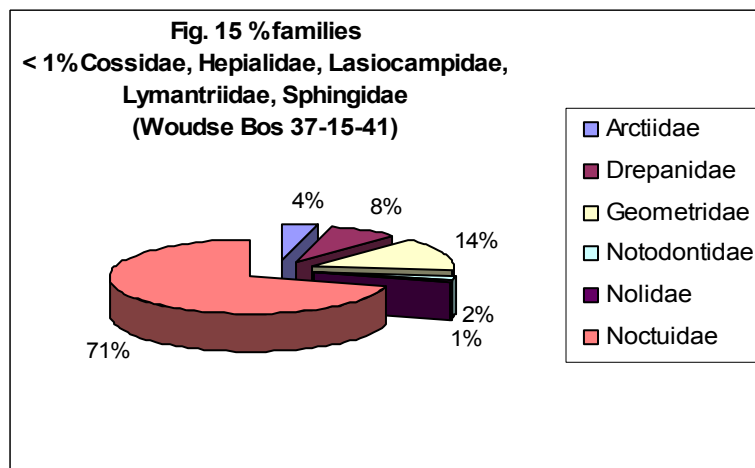
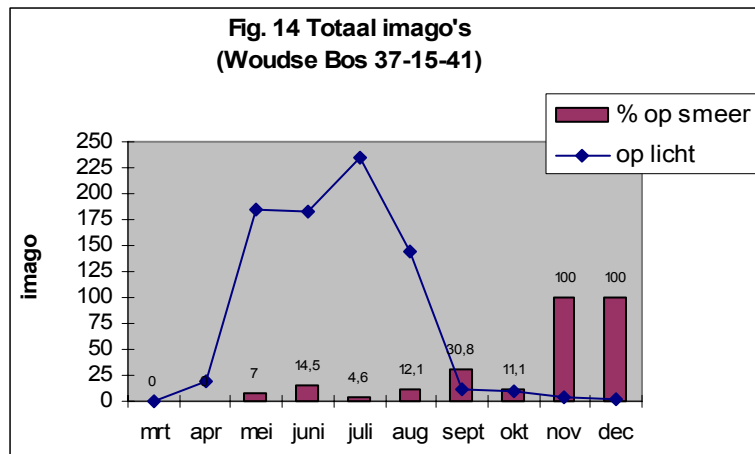
Microvlinders Talud A4

Familie	Soort	datum	aantal
Choreutidae/Choreutinae	Anthophila fabriciana	mei	4
Oecophoridae/Drepessariinae	Agonopterix arenella	mei	1
Tortricidae/Olethreutinae	Celypha lacunana	mei	1
Crambidae/Schoenobiinae	Schoenobius gigantella	juni	3
Crambidae/Pyraustinae	Udea olivalis	juni	1
Pyralidae/Pyralinae	Endotrichia flammealis	juli	1
Tortricidae/Olethreutinae	Epiblema foenella	juli	1
Crambidae/Pyraustinae	Pleuroptya ruralis	juli	4
Yponomeutidae/Yponomeutinae	Yponomeuta evonymella/padella	juli	>50
Tortricidae/Tortricinae	Cacoeciomorpha pronubana	augustus	2
Crambidae/Nymphulinae	Elophila nymphaeata	augustus	2
Pterophoridae/Platyptiliinae	Platyptilia gonodactyla	september	1

Samenvatting resultaten: Woudse Bos

In het Woudse Bos werden in totaal 788 vlinders geteld (fig. 14). In maart werd geen enkel exemplaar gespot.

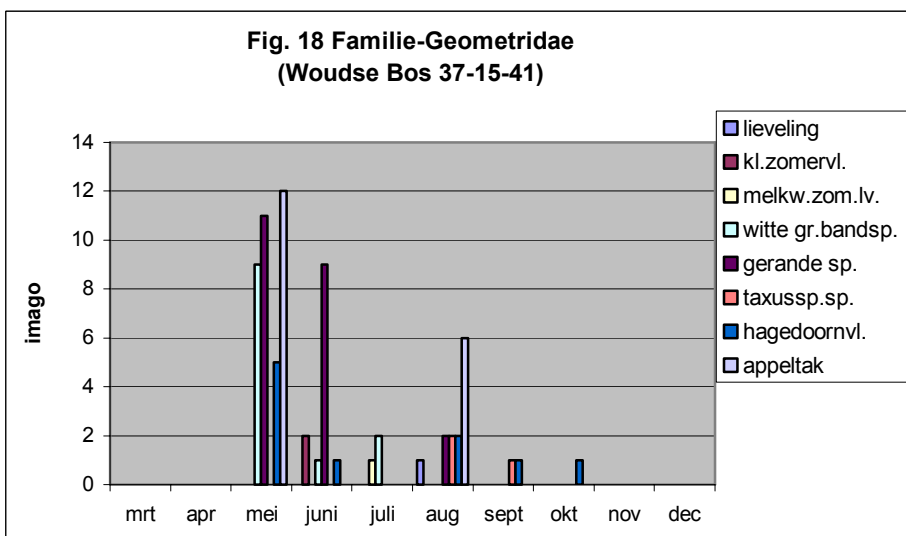
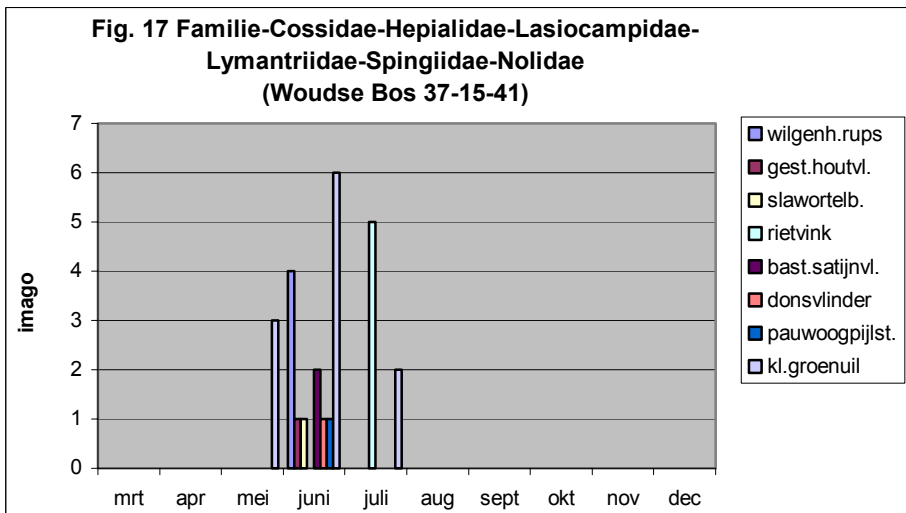
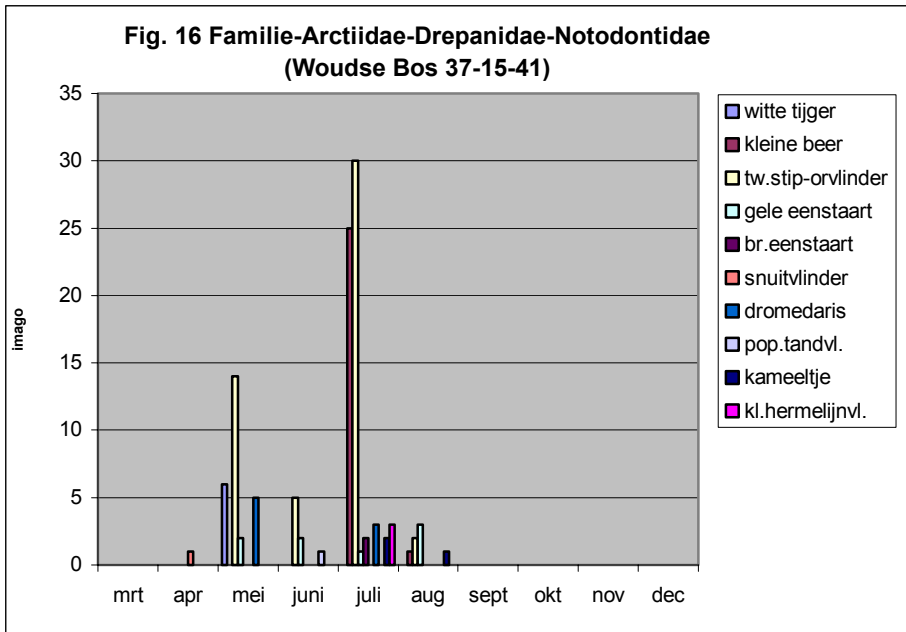
De familie Noctuidae leverde de grootste bijdrage aan het totaal waarbij de soorten huismoeder (*Noctua pronuba*) met 78 imago's en de schedeldrager (*Craniophora ligustri*) met 46 imago's het meest werd gezien. Van de familie Drepanidae leverde de soort tweestip-orvlinder (*Ochropacha duplaris*) met 49 imago's ook een flinke bijdrage aan het totaal. Uit de familie Geometridae werd de soort grande spanner (*Lomaspilis marginata*) met respectievelijk 22 imago's het meest gespot. Ook de soort kleine beer uit de familie Arctiidae met 26 imago's verdient een vermelding. Percentages van de aangetroffen families zijn weergegeven in fig. 15.

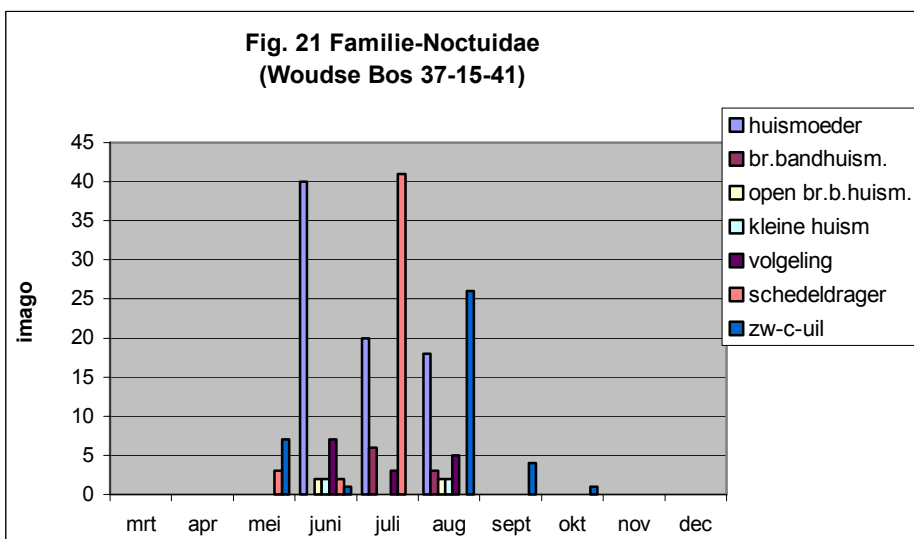
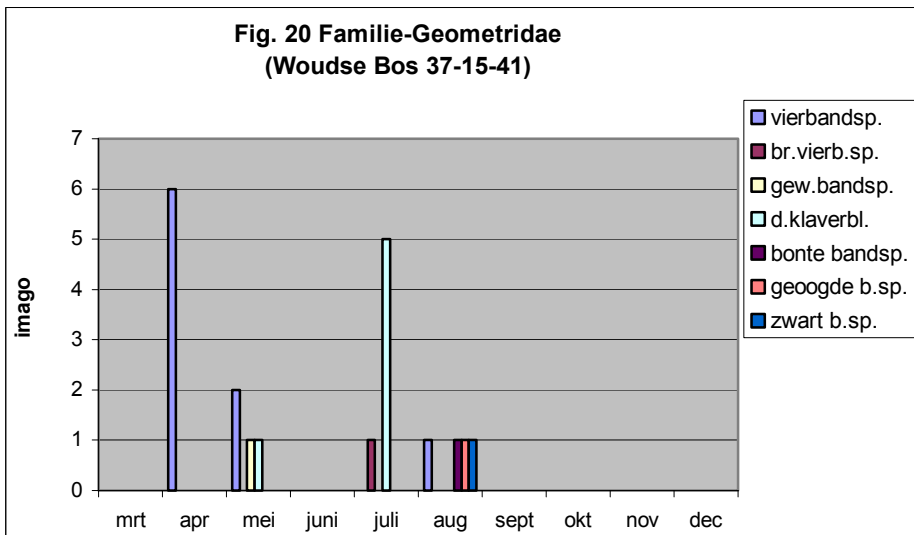
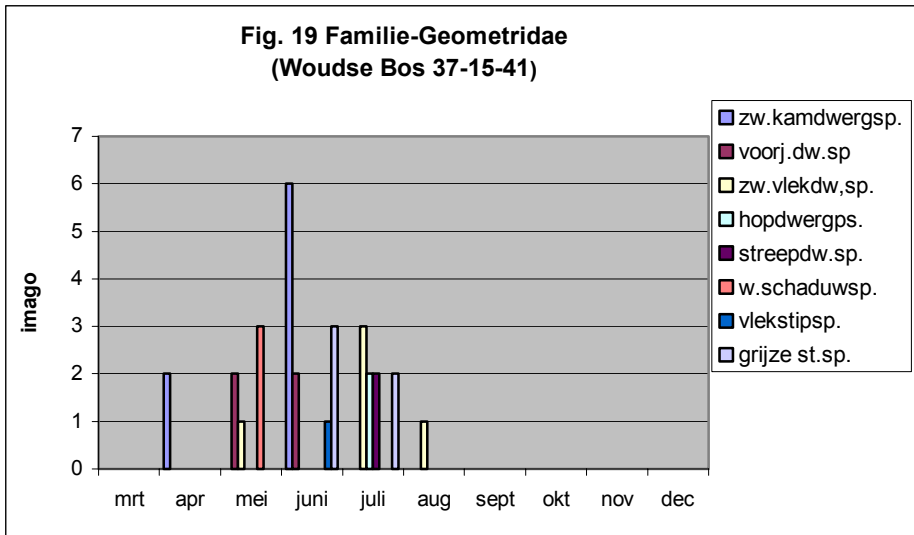

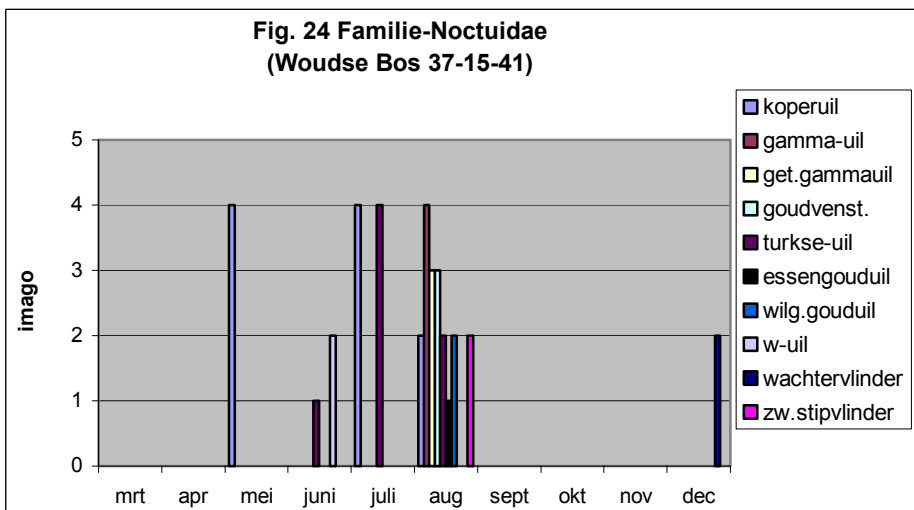
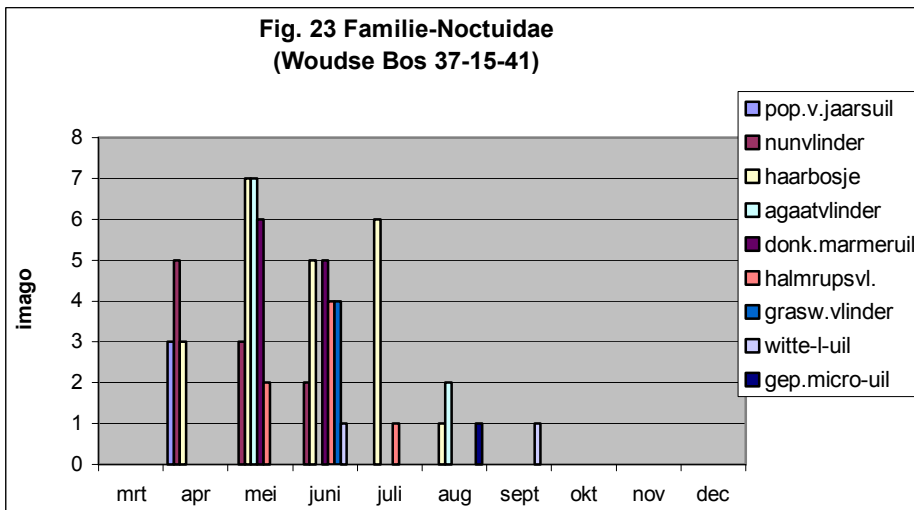
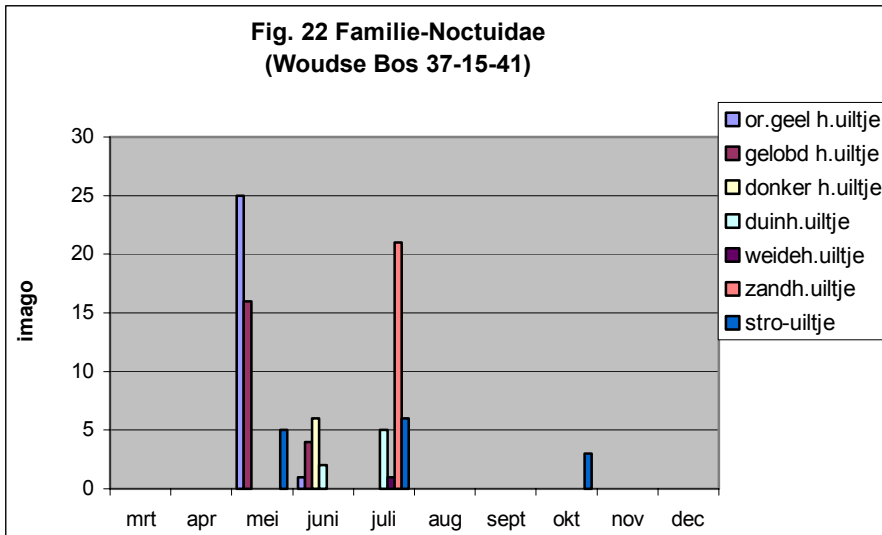
In totaal werden uit de 11 families 104 soorten op naam gebracht, Noctuidae – 62 soorten (fig. 21 t/m 27), Geometridae – 23 soorten (fig. 18 t/m 20), Notodontidae – 5 soorten (fig. 16), Arctiidae/Drepanidae met ieder 3 soorten (fig. 16), Cossidae en Lymantriidae - 2 soorten (fig. 17), Lasiocampidae/Nolidae/Hepialidae/Sphingidae met ieder 1 soort (fig. 17).

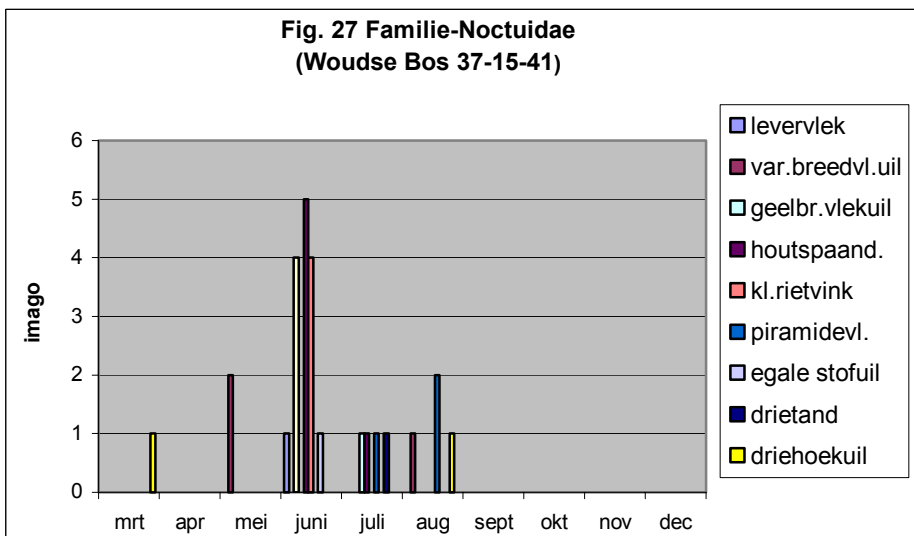
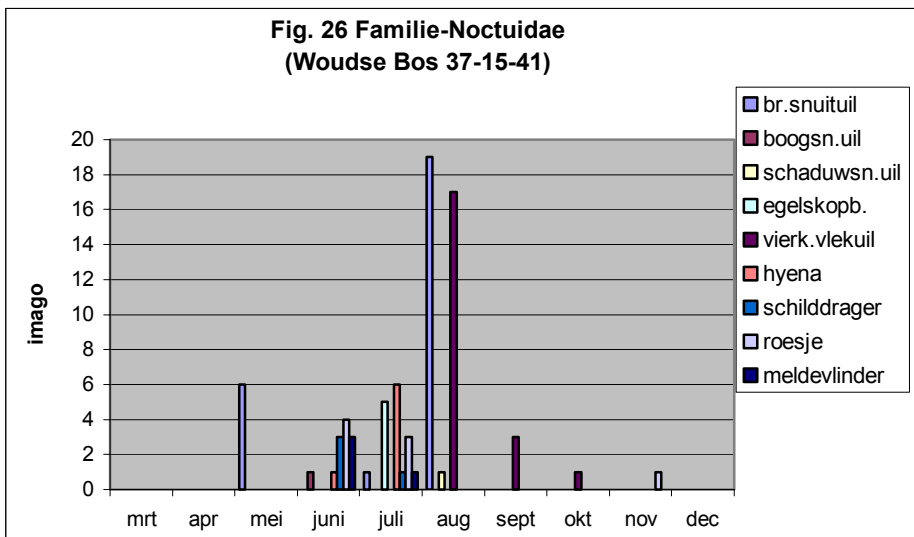
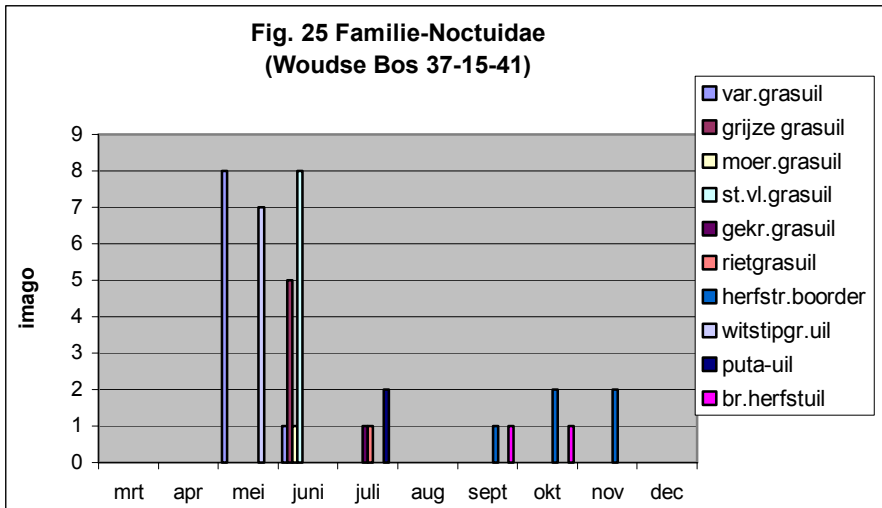
Een overzicht van de soorten en aantallen is ook te vinden in de jaarlijst op pagina 17 t/m 19 met een vermelding van de meest waarschijnlijke waardplanten van de soort in de vermelde locatie. Zeldzame soorten die werden aangetroffen zijn uit de familie Noctuidae; witte-l-uil (*Mythimna l-album*), populierenvoorjaarsuil (*Orthosia populeti*). Vermeldenswaard is ook de essengouduil (*Atethmia centrago*) die niet zo vaak wordt gezien. Ook de populierentandvlinder (*Gluphisia crenata*) uit de familie Notodontidae werd gespot. Deze soort werd vroeger alleen in het zuiden en oosten van het land gezien.

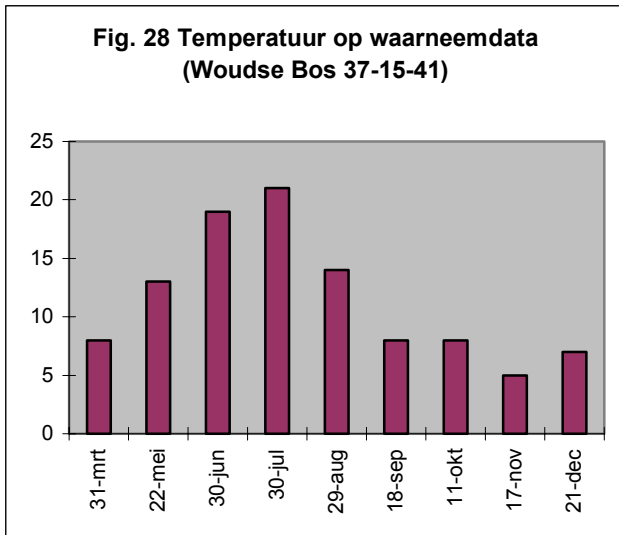
Bij de dwergspanners (*Eupithecia* soorten) moet een grote reserve in acht worden genomen met betrekking tot de determinatie daar deze vaak alleen met genitaalonderzoek is vast te stellen.

Jaarlijst familie en soort 37-15-41 (x = aantal, sm = aantal op smeer, z = zeldzaam)

samenvatting data 37-15-41							
familie	soort	2008	x	sm	z	waardplant	
Arctidae	Arctia caja		1	rups		brandnetel, zuring	
	Phragmatobia fuliginosa		26	0		weegbree, kruidachtige	
	Spilosoma lubricipeda		6	0		brandnetel, zuring, vlier	
Cossidae	Cossus cossus		4	0		wilg, eik	
	Zeuzera pyrina		1	0		lijsterbes, eik, gew.es	
Drepanidae	Drepana curvatula		2	0		els, berk, eik	
	Ochropacha duplaris		47	2		els, berk	
	Watsonalla binaria		8	0		eik, berk	
Geometridae	Cabera pusaria		12	0		els, berk	
	Campaea margaritata		18	0		div. loofbomen	
	Epirrhoe alternata		1	0		glad walstro	
	Epirrhoe tristata		1	0		glad walstro	
	Eupithecia abbreviata		4	0		zomereik	
	Eupithecia assimilata		2	0		lijsterbes, zw. bes	
	Eupithecia centaureata		5	0		duizendblad, bijvoet	
	Eupithecia intricata		2	0		coniferen	
	Gymnoscelis rufifasciata		8	0		kruidachtige, (lijsterbes)	
	Hemithea aestivaria		2	0		div. loofbomen	
	Idaea aversata		5	0		kruidachtige	
	Idaea dimidiata		1	0		kruidachtige	
	Jodis lactearia		1	0		berk, eik	
	Lomaspilis marginata		22	0		wilg	
	Lomographa temerata		3	0		meidoorn, sleedoorn	
	Macaria alternata		6	0		wilg, berk	
	Opisthograptis luteolata		10	0		wilg, els	
	Peribatodes rhomboidaria		3	0		div. loofbomen	
	Timandra comae		1	0		zuring	
	Xanthorhoe ferrugata		9	0		kruidachtige	
	Xanthorhoe fluctuata		1	0		kruidachtige	
	Xanthorhoe montanata		1	0		kruidachtige	
	Xanthorhoe spadicearia		1	0		kruidachtige	
	Hepialidae	Korscheltellus lupulinus		1	0		kruidachtige, grassen
	Lasiocampidae	Euthrix potatoria		5	0		riet
	Lymantriidae	Euproctis chrysorrhoea		2	0		div. loofbomen en struiken
		Euproctis similis		1	0		meidoorn, sleedoorn
Noctuidae	Acronicta megacephala		4	0		wilg, populier(ratel)	
	Agrochola cellaris		0	2		gew.es, ep, populier(ratel)	
	Agrochola lota		2	0		wilg, els, populier	
	Acronicta tridens		1	0		wilg, eik, meidoorn	
	Agrotis exclamationis		4	0		kruidachtige	
	Agrotis puta		2	0		zuring, paardebloem	
	Amphipoea fucosa		1	0		div. grassen	
	Amphipyra pyramidea		3	0		eik, meidoorn, sleedoorn	
	Apamea crenata		8	1		div. grassen	
	Apamea monaglypha		4	0		div. grassen	

samenvatting data 37-15-41 vervolg						
familie	soort	2008	x	sm	z	waardplant
Noctuidae	<i>Apamea ophiogramma</i>		1	0		rietgras, liesgras
	<i>Apamea unanimitis</i>		1	0		rietgras
	<i>Archanara sparganii</i>		5	0		gele lis, lisdodde, gr.egelskop
	<i>Atethmia centrigo</i>		1	0	(z)	gew.es, iep
	<i>Autographa gamma</i>		4	0		brandnetel, klaver, braam
	<i>Diachrysia chrysitis</i>		10	0		brandnetel, akkerdistel?
	<i>Diarsia mendica</i>		3	0		wilg, meidoorn, sleedoorn
	<i>Euplexia lucipara</i>		0	1		kruidachtige
	<i>Eupsilia transversa</i>		0	2		eik, sleedoorn, meidoorn
	<i>Herminia grisealis</i>		1	0		eik, els
	<i>Herminia tarsicrinalis</i>		1	0		braam
	<i>Hoplodrina blanda</i>		0	1		zuring, muur, weegbree
	<i>Hypena proboscidalis</i>		16	10		brandnetel
	<i>Lacanobia thalassina</i>		1	1		eik, wilg, meidoorn
	<i>Macdunnoughia cunfusa</i>		3	0		brandnetel, dovenetel
	<i>Mesapamea didyma</i>		1	0		div. grassen
	<i>Mesapamea secalis</i>		7	0		div. grassen
	<i>Mesoligia furuncula</i>		21	0		div. grassen
	<i>Mesoligia literosa</i>		7	0		div. grassen
	<i>Mythimna albipuncta</i>		7	0		div. grassen
	<i>Mythimna ferago</i>		1	0		div. grassen, paardebloem
	<i>Mythimna impura</i>		8	0		riet
	<i>Mythimna pudorina</i>		5	0		rietgras
	<i>Mythimna-l-album</i>		2	0	z	rietgras
	<i>Noctua comes</i>		15	0		wilg, meidoorn, kruidachtige
	<i>Noctua fimbriata</i>		7	2		wilg, brandnetel
	<i>Noctua interjecta</i>		4	0		wilg, meidoorn, kruidachtige
	<i>Noctua janthe</i>		4	0		div. loofb.struiken, brandnetel
	<i>Noctua pronuba</i>		48	30		div.grassen, kruidachtige
	<i>Ochropleura plecta</i>		22	0		kruidachtige
	<i>Oligia fasciuncula</i>		15	11		div.grassen
	<i>Oligia latruncula</i>		6	0		div.grassen
	<i>Oligia strigilis</i>		20	0		div.grassen
	<i>Orthosia gothica</i>		10	0		eik, wilg, brandnetel
	<i>Orthosia populeti</i>		3	0	z	populier(ratel?)
	<i>Phlogophora meticulosa</i>		8	1		div.loofb.struiken, kruidachtige
	<i>Plusia festucae</i>		3	0		gele lis, grote egelskop
	<i>Protodeltote pygarge</i>		11	0		div.grassen
	<i>Rhizedra lutosa</i>		3	2		riet
	<i>Rivula sericealis</i>		11	0		div.grassen
	<i>Scoliopterix libathrix</i>		0	8		wilg, populier(ratel)
	<i>Schrankia costaestrigalis</i>		1	0		kruidachtige
	<i>Simyra albovenosa</i>		4	0		riet, wilg
	<i>Trachea atriplicis</i>		4	0		kruidachtige
<i>Xanthia togata</i>		2	0		wilg	
<i>Xestia c-nigrum</i>		39	0		brandnetel, wilgenroosje	
<i>Xestia triangulum</i>		1	0		kruidachtige, berk, meidoorn	
<i>Xestia xanthographa</i>		16	5		div. grassen	

samenvatting data 37-15-41 vervolg						
familie	soort	2008	x	sm	z	waardplant
Nolidae	Earias clorana		11	0		wilg
Notodontidae	Furcula furcula		3	0		wilg, populier(ratel)
	Gluphisia crenata		1	0	(z)	ratelpopulier
	Notodonta dromedarius		8	0		els, berk, eik
	Notodonta ziczac		3	0		wilg, ratelpopulier
	Pterostoma palpina		1	0		wilg, ratelpopulier
Sphingidae	Smerinthus ocellatus		1	0		wilg

Microvlinders Woudse Bos

Familie	Soort	datum	aantal
Tortricidae/Tortricinae	Archips rosana	mei	2
Nepticulidae	Stigmella basiguttella	mei	1
Crambidae/Peraustinae	Duponchelia fovealis	juli	3
Crambidae/Nymphulinae	Elophila nymphaeata	juli	2
Tortricidae/Olethreutinae	Eucosma obumbratana	juli	1
Crambidae/Peraustinae	Pleuroptya ruralis	juli	3
Crambidae/Crambinae	Agriphila latistria	augustus	1
Tortricidae/Tortricinae	Cacoecimorpha pronubana	augustus	5
Tortricidae/Tortricinae	Pandemis heparana	augustus	1
Tischeriidae	Tischeria ekebladella	augustus	1
Tortricidae/Tortricinae	Tortrix viridana	augustus	1
Crambidae/Peraustinae	Udea ferrugalis	augustus	1
Yponomeutidae/Yponomeutinae	Ypanomeuta padella	augustus	3

Dit verslag bevat de gegevens van een inventarisatie van nachtvlinders en aanbevelingen voor het beheer van het Woudse Bos en het Talud A4 in Midden-Delfland, opgesteld door Leo Poot in 2008.

De KNNV, de vereniging voor veldbiologie.

De KNNV opent je ogen en hart voor de natuur. Met elkaar komen we op voor de belangen van die natuur.

